

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravljanju mesečno K 1.80

SLOVENEČ

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ograke poštne
bran. račun št. 26.511. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Štajercijanci na delu.

Ptuj, 25. marca 1911.

»Štajerc«, Linhart in vsa, pod nemšurko zastavo se zbirajoča nemškutarska banda, ki nosi na sebi glavno krivdo vseh žalostnih umorov, pobojev v ptujski okolici, in sličnih znamenj nemškutarstva na sebi, so dobili pred štirinajstimi dnevi od nemškega Volksrata nujno naročilo, če ne drugače pa z lažmi in izmišljotinami izrabljati polom »Glavne posojilnice« na Spodnjem Štajerskem.

V Gradcu se je vršilo 10. marca skupno posvetovanje zastopnikov Südmarke, Schulvereina, Volksrata, političnih nemškonacionalnih društev, glavnih nemškutarskih kolovodij spodnještajerskih in zastopnikov šnopsarske metropole — Ptuja. Dnevni red posvetovanja je obsegal le eno točko: Kako izriniti polom slovenske »Glavne posojilnice« in koroške »Centralne«.

Kolikor se je moglo izvedeti iz za kulis, bili so glavni sklepi teh delegatov spodnještajerskega renegatstva in vsenemstva ti-le:

1. V »Štajercu« pisati kolikor je mogoče proti slovenskim denarnim zavodom, bodisi liberalnim ali »klerikalnim«.

2. Izdati posebno brošuro, v kateri se naj popiše »škodljivost« in nezanesljivost slovenskih posojilnic sploh.

3. Vreči se v prvi vrsti na denarne zavode slovenskih strank v Ptuj, Ormož, Celju, Konjicah, Mariboru, Brežicah, Slov. Bistrici, Ljutomeru, Šoštanju, Slov. Gradcu, Gornji Radgoni, Št. Lenartu in drugih večjih spodnještajerskih krajih.

4. Odtegniti slovenskim denarnim zavodom posebno večje hranilne vloge in iste pridobiti za nemške, oziroma nemškutarske posojilnice in »špar-kase«.

5. Linhartu se je naročilo, naj prireja naprej enake protiostrukcijske shode, kakor jih je prirejal po Spodnjem Štajerskem.

S temi sklepi se je razšel shod renegatov in vsenemcev v Gradcu. In te sklepe skušajo sedaj izpeljevati. Eksekutiva nemškega Volksrata je izdala na vse spodnještajerske nemškutarske kolovodje in društva veliko število letakov, katere morajo širiti med ljudstvo. Renegatska banda je nasko-

čila vse važnejše slovenske posojilnice na Spodnjem Štajerskem. Neuko ljudstvo, ki še ponekod nima pojma o kozlarijah, ki jih strelja nesrečni slovenski liberalizem in misli, da je brez-pogojno res, kar trošijo nesramni ptujski in drugi spodnještajerski nemškutarji, je postalo res nekam plašno. Prvi uspeh: Vzdigujejo se vloge v slovenskih zavodih. Drugi neuspeh: Ljudstvo skriva denar doma v razna skrivališča, torej tudi nemški zavodi nimajo pravega uspeha od vse nesramne gonje.

Tri reči opazimo iz vse te gonje: 1. »Štajerc«, ki je okužil naše mesto in vso, nekdanjo pošteno ptujsko okolico, je vzel na svoje limanice zopet nekaj »težjih« nemških hranilnic, dobil je zopet podporo od Südmarke in Volksrata.

2. Nesrečni slovenski liberalizem, ki je naše slovensko pošteno ljudstvo pahnil že nešteto krat v velike nesreče in je vodil več let proti gotovemu narodnemu in gospodarskemu propadu, je zadal zadnji čas s polomom liberalne »Glavne posojilnice« in pretečim polomom slovenskega mladoliberalizma v Celju, našem narodu, posebno ob jezikovni periferiji in težjih naših postojankah v spodnještajerskih mestih in trgih — krvavo, hudo skelečo rano, ki najbrž leta in leta ne bo zacelila. Težko je v mirnih časih vzdržati na meji naše postojanke, a kaj sedaj?

Slovenski liberalizem bo nosil vso krivdo, če utegnejo tekom časa zopet pasti naše postojanke ob meji ena za drugo, ki smo jih po dolgoletnem težavnem boju le z največjim naporom priborili Slovenstvu nazaj. Težko je braniti sedaj naše stališče na meji, ko so nas slovenski liberalci s svojimi fatalnimi zavodi tako hudo diskreditirali pri slovenskem ljudstvu. Ljudstvo, ki ni poučeno o nesrečnem slovenskem liberalizmu in misli, da med slovenskimi denarnimi zavodi ni nobene razlike, je ponekod res hudo vznemirjeno. Slovensko ljudstvo, otresi se najbolj-šega zaveznika narodnih poturic, renegatov — slovenskih liberalcev! Neizprosno boj liberalizmu na Slovenskem!

3. Ob koncu pa še eno resno besedo: V naših vrstah se mnogokrat ne misli resno, ko se govori o nemškutarski ali »Štajercijanski« stranki. Naši ljudje preveč omalovažujejo moč spodnještajerskega renegatstva — nemškutarstva. To ni pravo! Dasiravno bijemo povsod hude boje z narodnimi nasprotniki — nemškutarji, akoravno so

naši pristaši najboljši brambovci na jezikovni meji, vendar naš boj proti nemškutarski zalegi dosedaj ni šel po načrtanem programu. Naši voditelji naj pomislijo, da bo težje ubiti nemškutarsko — liberalnega lintverna, kakor je bilo zadaviti goltanec domačemu puhlemu liberalizmu. Nemškutarstvo ima najboljšo zaslonbo v ugodnem terenu in zgodovinskih koreninah, ima gospodarsko moč v sebi.

Vsega tega slovenski liberalizem nima. Naši voditelji naj to upoštevajo in naj ne mislijo, da je nemškutarija »Štajercvega« kalibra coprnška legenda ali prazen bav-bav — ampak da je resna nevarnost.

Povejmo ljudstvu, za kaj se gre, boj nesramnemu renegatstvu, ki je najboljši zaveznik slovenskega liberalizma!

Pobijajmo delo Štajercijancev!

Slovenci v Gradcu.

Gradec, 26. marca.

Podlaga našem obmejnemu delu mora pač biti utrjeno versko prepričanje, hoče li imeti naš trud trajno uspehe na polju duš. izobrazbe ter potem te zatrete narodno mlačnost v nemškonacionalno mesto prihajajočih članov našega ljudstva. Vsa naša obrambna organizacija bi morala že od početka svojega obstanka zavzeti strogo to kategorično stališče. Potem bi lahko znamenovati zamogli drugačne faze uspehov po naših obmejnih krajih ter otokih slovenskega življa med Nemci. Odkar so se nekateri graški Slovenci odločno postavili versko-narodno izobrazbo v svoj program, napreduje tu slovenski življenj kaj lepo za one, katere naše ljudstvo tudi v domovini pozna. Katoliško slov. izobraževalno društvo »Kres« v Gradcu živi komaj poldrugo leto, a lahko s ponosom rečemo, da še nobeno slovensko društvo ni doseglo v tako kratkem času tako lepih uspehov, kakor »Kres«, doslej najsevernejša straža med obmejnimi Slovenci.

Dne 25. t. m. je priredil »Kres« veselico. Že lasten oder, ki si ga je nabavilo društvo, je presenetil občinstvo. Pač nihče ni pričakoval kaj takega. Majhen zbor tamburašev je otvoril spored; zaključila ga je nad vse animirana zabava, ki se je razvila kot nekak »finale« h dr. Krekovi igri »Tri sestre«. Spored je bil tako lepo sestavljen, da je vsaka točka tvorila nekak prehod v naslednjo, tako da je zabava

med občinstvom stopnjevala. Izmed pesmi je najbolj učinkovala Vo-dopivčeva »Bratom Orlom« (moški zbor) in Aljaževa »Ne zveni mi!«

S svojim prihodom in govorom naš je počastil in razveselil veleč. gosp. dr. Hohnjec iz Maribora. Nisem še čul tako poljudnega govornika. Veleč. gosp. profesor je kljub svoji bolehnosti z nekako lahko fineso združil zabavo in smeh z resnimi nauki o delu, zlasti o organizatoričnem delovanju med Slovenci v tujini. Razumeli smo ga, in ako Bog da, čul bo o uspehih, ki jih bo rodilo njegovo seme.

Sledila je dr. Krekova igra »Tri sestre«. Prvi nastop naših vrlih članic in članov žel je mnogo aplavza, ki je šele ponehal, ko so se odstranjevali stoli in prinesle mize v dvorano. Pričela se je prosta zabava s šaljivo pošto.

K. S. Z. glej s ponosom na svoj »Kres« v Gradcu! Ta plamen, in zavedni graški Slovenci se ogrevajo ob njem in množi se število dohajajočih v njegovo obližje. »Kres« ima svoje prostore v Pestalozzistraße št. 63, pritičje. Vsak Slovenec, ki pride v Gradec, ali hočeš priti semkaj, obrni se nanj. Tu najdeš ognjišče prijetno, kakor v domači hiši.

Za mladino.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana je imelo včeraj ob 6. uri popoldne svoj redni občni zbor. Društvo je izdalo jako zanimivo letno poročilo, iz katerega posnemamo najvažnejše odstavke. Pretekla so prva tri leta, kar društvo obstoji, hkratu je pretekla poslovna doba prvemu društvenemu odboru. Društvo je izdalo za svoje name-nje: leta 1908 — 2446 K 81 h, leta 1909 7296 K 80 h, leta 1910 — 10.798 K 10 h, skupaj 20.541 K 71 h. Te številke najjasnejše kažejo, kako obsežen je bil delokrog društva in kako se širi leto za letom. Iz širšega sistematičnega delovanja društva naj se povdarjata tu le dve najvažnejši, trajni napravi; te sta: 1. Sirotinska skrbnica, za stalno nadzorovanje vseh nezakonskih, pa tudi drugih v tuji plačani rejci se nahajajočih ali sicer posebnega zaščitnega nadzorstva potrebnih otrok pod šolsko dobo v Ljubljani in v najbližji ljubljanski okolici je društvo nastavilo usmiljeno sestro iz kongregacije sv. Vincencija Pavlanskega, katere oprav-

stal tukaj gori nekdo in z veselo roko vrge po teh zelenih poljih pest lepo obrezanih kamenčkov, ki so se raztresli, kakor daleč gre oko, tukaj eden, tam dva, tam doli cela kopica, ponekod pa nobeden?« vprašuje Nelica.

»Res, gospodična . . . Kako lepo ste to povedali! Vi ste pesnica to jutro!« odgovarja študent.

»Ah, pojdite no! . . . Nikar komplimentov! Glejte rajši, kako lepo se iskrijo okna tam daleč v Gorici! Človek ne vidi okna, niti hiše ne razloči — a vendar ga pozdravlja blesteči odsev iz šip v daljavo . . .«

Ignacij Potokar posluša in gleda in angeljska melodija mu je njen govor in zvonki smeh, odsev iz paradiza, njen pogled.

»Ali ni tisto Mirenski grad?« vprašuje dekle in kaže z drobnim prstom v daljavo.

»Da, Mirenski grad!« odgovarja študent.

»In tam na drugi strani . . . tisti?« bi rada vedela gospa.

»Tam je Rihemberk!«

Tako razkazuje in imenuje študent vasi in hribe in griče, raztresene po dolini, in vse gore in vrhe, ki jih more oko ugledati.

(Dalje.)

LISTEK.

R. L.:

Vihar.

Študentovska zgodba iz naših dni.

(Dalje.)

Tam ob zidu stoje dekleta, njih židane, svetlikajoče se rute se pregibajo v rahlem vetru, v solncu se bleščijo v njih rokah zlatoobrezani molitveniki s posrebrljenimi zaponami, z obrazov in iz oči jim sije praznično veselje. Ob vratih so ostali fantje, vsi visoki in lepi v nedeljski obleki, ponosno klobuk malce na stran in na jopiču šopek. O vremenu se menijo, o delu, o vojaščini in drugih fantovskih skrbih in včasih pogledajo malomarno po dekletih. Tam doli pod stopnicami pa so se ustavili možaki, mladi gospodarji, resni očetje in sivi starci. Hvalijo lepi dan, ugibajo o letini, pogovarjajo se, kolikokrat so bili na ta praznik pri Materi Božji in kolikokrat jim je nemara še usojeno.

Na prostoru krog cerkve je vse živo, vse šumi in kriči, pod kmečkimi podkovanimi šolni hrešči drobno kameenje okrog. Otroci se gnetejo krog šempaskega gospoda kaplana — opriemajo se ga za roke in za sukujo, on

pa jim deli kolače, vsem povrsti in po pravici. Matere jih tudi kupujejo pri kričečih kramarjih in kramaricah, zavijajo jih tudi v bele robce, da jih prinese nedotaknjene najmlajšim, ki so še premajhni, da bi mogli na Vitovlje. In potem odhajajo urno v dolino za črnimi gručami, ki hite po strmih potih in stezah z vrha.

In nad vso to množico, nad krikom in šumom, resnim govorjenjem in smehom se zibljejo v stolpu zvonovi, ki pojejo to jutro tako lepo, da se zdi človeku, da trepeče celo solnčna luč ob njih pesmi in da jo nosi po celi dolini, kakor daleč gre pogled. Čudovito dolgo pritrkavajo danes, kakor da ne omagajo nikdar več roke dečkom, ki so se spravili v zvonik pomagat mežnarju Tonetu. Hej, lahko je zanj ta dan, ko oni opravljajo vse, gori v lini sloni in gleda na ljudi pod seboj. Čudovito zadovoljstvo je razlito po njegovem širokem, obraščenem obrazu, v solncu se sveti z medjo okovana pipa, iz katere izpušča v kratkih presledkih oblake dima v zrak.

Tako sloni mežnar Tone v lini, kadi in premišljuje, kdo je neki naj-srečnejši izmed vseh teh ljudi pod njim. . . . Gleda in gleda, a ne vidi ga, kajti streha tiste hiše pod cerkvijo, kjer toči oštr Marnič ob shodih svoje vino, ga zakriva njegovim očem.

In kdo je neki ta najsrečnejši človek, ki je priromal to jutro na Vitovlje? — Ignacij Potokar. Z gospo Rankovo in z gospodično Nelico stoji na veliki skali tam, kjer se spušča hrib kakor navpičen kamenit zid globoko doli v gróhot in grmovje in hrastove gozdiče, ki obdajajo pod njim ležečo vitovsko vasio.

Nelica je razpela solnčnik in se dotika z njim študentovega ramena, njen obrazek je danes čudovito lep, prozorna rdečica je dahnila vanj, veter se igra z njenimi lasmi in z lahkim modernim klobukom, ki ga je zvezala s tenčico pod brado, da se zdi s svojimi sanjavimi očmi kakor tiste gospodične, ki zro po grajskih sobanah iz zlatih, starih okvirjev doli na nas kakor nežen globok spomin iz davno preteklih dni . . .

Ignacij Potokar razkazuje gospo in Nelico prelepo Vipavsko dolino, ki se razgrinja vsa zelena in vesela pred njihovimi očmi. Gospa gleda skozi daljnogled, včasih, kadar vidi kaj posebnega, ga da Nelici ali Potokarju.

»Ah, kako lepo! Čudovit razgled!« vzklika dekle in potaplja v vso to božjo krasoto željno svoje oči, da so še dvakrat lepše in omamljivejše.

»Ali se vam ne zdi, gospod Potokar, če se ozrete po dolini in gledate te majhne hiše in vasi, kakor da je nekoč

